

kisvárdai lapok

XVII. évfolyam 6. szám – 2015. június 26., péntek

Édes Anna

Tartalom

- 2–4. o.: Kávéházi beszélgetések: Sebestyén Abával és Barabás Árpáddal
5. o.: Édes Anna – Csíki Játékszín
6. o.: Kés a tyútkban – Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház
7. o.: Karamazovok – Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata
8. o.: Fesztiválkörkép

„A toll megragadása elindít egy folyamatot, amely a vakhit által leszorított elméről lassan tördeli le az elutasítás elrozsdásodott vasdarabjait. Az írás felszabadít.”

Magyar
színházak
kisvárdai
fesztiválja
xxvii.

Kés a tyútkban

Karamazovok

Kávéházi beszélgetések

Múltidézés Sebestyén Abával

Amikor a 90-es évek közepén elkezdtem egyetemistaként ide járni, annak volt egy különleges varázsa. Akkor csöppentem bele a fesztiválok világába. Itt Kisvárdán kezdődött, és Marosvásárhelyen folytatódott, ahol szintén rendeztek színházi találkozót.

A kétezres évek elején, közepén kezdett a hangulat itt egy kicsit megváltozni, átalakulni, szerintem nem jó irányba. Azóta folyamatosan változik. Voltak évek, amikor nagyon jó programot sikerült összeállítani, és nagyon jó találkozások voltak, mert valljuk be őszintén, a színházi fesztiválok, egyáltalán a fesztiválok a találkozásokról szólnak.

Czomba Magdolna és Sebestyén Aba

Talán, ha pontosabban akarom megfogalmazni, akkor a régebbi, a kilencvenes évek eleji találkozók az volt a legnagyobb ajándéka, hogy több időt tudtunk maradni. Három, négy de akár öt napot is maradtunk az előadásunk után, megnézhattuk egymás darabjait. Emlékszem, az idősebb kollégáknak már megvolt a horgászó cimborájuk, a horgászó helyük, az előadás után nyugodtan lazíthattak.

Az utóbbi években másabb a hangulat itt Kisvárdán, az igazi találkozások talán elmaradtak.

Mintha a fesztivál kinőtte volna a várost, főleg műszaki szempontból, a színházterem adta lehetőségek ma már kevésnek bizonyulnak. Azoknak a kezdeti találkozásoknak az eufóriája talán ezért is átalakult. Mindezek ellenére, én személy szerint fontos találkozási pontnak tartom a mai napig a Kisvárdai Fesztivált.

Sokan eljönnek Budapestről megnézni előadásokat, a szakmai nézőkre gondolok itt elsősorban, akiknek a véleményére a mai napig sokat adok. Valljuk be, hogy az ember, ha színházat csinál, nyilván a közönségnek csinálja, de egy minőségi, szakmai vélemény az mindig fontos. Hogy merre tartunk, hogy milyen irányba megyünk – ezek a visszajelzések segítenek. Akár megerősítő, akár elmarasztaló észrevételek, mindig sokat jelentenek.

Milyen érzelmi kötődéseid alakultak ki Kisvárdával?

Régen sokat fociztunk. Emlékszem, Vidnyánszky összeverbuvalta a határon túli színészek csapatát, és nagyon büszke voltam, hogy engem is beválogatott. Ezzel a csapattal még Budapesten is jártunk, fociztunk a magyar

színi válogatottal 2000-ben, többek között ezek az élmények is elmaradtak mostanában, amit nagyon sajnállok. Sok dolog történt itt velem, egymásra találások, szerelmek, szakítások, szakmai megvilágosodások. A legnagyobb csalódás akkor ért itt Kisvárdán, amikor egy rossz döntés következtében egy olyan előadást hoztam, ami egyáltalán nem működött a helyi körülmények között. Akkoriban alapítottam meg a Yorick Stúdiót Marosvásárhelyen, és 2008-ban kapott először lehetőséget a társulat, hogy megmutatkozzon a fesztiválon. Ezt az előadást (Tasnády István: *Paravarieté*) nagyon szeretjük, és Marosvásárhelyen a várbéli adottságok keretében tökéletesen működött. Itt a Rákóczi Stúdióban kellett beállni vele, és nem voltunk felkészülve erre a térre. Emlékszem, hatalmas bukás volt, legalábbis annak éltük meg. Nem volt díszletünk, mert otthon a várfalak adták a díszletet, s emlékszem, még előadás előtt egy órával Szeregnyi Laci szaladgált nekünk paravánokért, meg drótokért, hogy valami hasonló teret próbáljunk megkreatálni, de nem sikerült. Akkor azt úgy éltem meg, hogy bölcsebb lett volna visszalépni, de olyan erős volt bennünk a megmutatkozási vágy, hogy akkor ez fel sem merült bennünk.

A legnagyobb siker 2012-ben jött, a *Bányavirág* elsőpró sikere rendezőként, és a *Makrancos hölgy* társulati tagjaként is elismerést kaptam, sőt egy versenyen kívüli monodrámban (Kocsis István: *A tér*) is megmutatkozhattam, aminek nagyon szép visszhangja lett, mind a szakma, mind a közönség részéről. Ám úgy gondolom, ahhoz, hogy megélhessünk ilyen sikereket, meg kell élni igazi mélyélményeket, bukásokat is. (Különben is minden seggbe rúgás is egy lépés előre.) Kíváncsian járok-kelek a világban, próbálok megtartani magamba a gyermeki kíváncsiságot, ami nyitottá tesz a sikerekre és a bukásokra egyaránt.

Vannak-e személyes történeteid a kisvárdai szervezőkkel, az itt dolgozókkal?

1996 nyarán végzős egyetemi hallgató voltam, és arra emlékszem, hogy a környező falvakba is szerveztek tájolóást egy-egy produkciónak. Néhány napos turnék voltak ezek, több helyen is bemutattuk az előadást. Ilyen volt Molière *Szívek és szarvak* című komédiája, amit a város főterén adtunk elő, majd körbe vittük a szomszédos falvakba. Azóta Szeregnyi Lacival különösen szoros a kapcsolatunk, de nagyon jó az összhang a műszakosokkal, vagy akár az irodában dolgozó hölgyekkel. Jó ide visszajönni, mindig szeretettel várnak bennünket, de mára mintha túlnötte volna önmaga kereteit ez a fesztivál, és ahhoz, hogy működőképes maradjon, komoly beruházásokra van szükség. Szívből kívánom, hogy Kisvárdá képes legyen erre a megújulásra.

Évekig ez volt az egyetlen olyan hely, ahol a határon túli színjátszás szakmai visszajelzést kapott, ahonnan elindulhattunk, ahol megismerhetett bennünket az anyaországi szakma. Sőt volt olyan, hogy Sólyom László kizárólag a mi előadásunk, a Gianina Carbutariu írta és rendezte 20/20 miatt utazott ide Kisvárdára.

Barabás Árpáddal – a fesztiválok értelméről (is)

Éppen most számoltam össze, hogy tizenkilencedik alkalommal vagyok itt. 1996-ban voltam először, és két év volt, amikor nem jöttem, így azt mondhatom, hogy azóta szinte folyamatos a jelenlétem. Nagyon szívesen emlékszem a korai időkre, amikor még lehetőségük volt a társulatoknak arra, hogy végig itt legyenek, és megnézzék egymás előadásait. Mert otthon, Erdélyben hiába vagyunk ötven vagy száz kilométeres távolságra egymástól, nagyon ritkán jutunk el megnézni előadásokat. Nagyon szívesen emlékszem vissza a főiskolás évekre, igazi fesztiválhangulatú találkozók voltak ezek a kisvárdai alkalmak. Jobbnak, hasznosabbnak tartottam azokat a fesztiválokat, mert nagyobb lehetőséget adott azokban az időkben a találkozó a szakmai fejlődésre.

Ezek a válogatott előadások nagyon értékes keresztmetszetként szolgálnak a kritikának, a rendezőknek, de nekünk, színészeknek is szükségünk lenne arra, hogy szélesebb közegből kapjunk visszajelzéseket, értem ezen a saját szakmai, színészi közeget.

Fontos lenne, hogy egymás munkájából is kapjunk egy keresztmetszetet. Nagyon sűrű a program, az emberek jönnek-mennek, így a visszajelzés elmarad.

Az idén különösen szerencsésnek mondhatom magam, hiszen itt lehettem végig a fesztiválon, mivel a legelső előadásban (Gogol: *Házútnéző*) játszottam, ma pedig egy rendezésem (Harrower: *Kés a tyúokban*) látható a programban.

Nagyon jól éreztem most magam, mert végre meg tudtam nézni olyan előadásokat, amiket már régóta szerettem volna, és bejártam a szakmai beszélgetésekre. Az ember kíváncsi arra, hogy amit lát, azt a másik néző, vagy a szakma hogyan látja. Nagyon érdekes helyzetek is adódtak, mert volt olyan előadás, ami nekem nagyon tetszett, de a szakmai zsűri elmarasztalta. Azonban ez megint csak arra volt jó, hogy tudatosuljon bennünk, sok helyről érkezünk, más világokat, más érzéseket hozunk magunkkal, és itt van egy olyan találkozási pont, ahol főleg a magyar szakmának játszunk. Néhány olyan alkalom volt korábban, amikor egy román kritikus is jelen volt. Ez abból a szempontból volt hálásabb, hogy a kritika jobban tolerálta a sokféleségünket. Sok helyről jövünk, Újvidék, Erdély, Felvidék, Beregszász, és mindenhol egy kicsit mást gondolnak a színházról. Ráadásul ránk, erdélyi társulatokra nagyon sok minden ragad a román színházból, már csak a közelség, az együttélés miatt is. Ez egyáltalán nem baj, mert Európa egyik legjobb színháza a román, itt viszont azt érzékelem, hogy nem igazán vagyunk vevők arra a színházra, amit a román színház képvisel. Nekem nagyon tetszett az újvidékiek előadása, amit *Anca Bradu* rendezett, a *III. Richárd betiltva*, és meglepett, hogy mennyire fenntartással kezelte a szakma. Mekkora maradt a távolság az előadás és a magyarországi szakemberek között. Ez valószínűleg azért történhetett, mert *Anca Bradu* a román színház egyik jeles képviselője. Magam is dolgoztam vele, és nagyon szeretem azt a rendezői stílust, amit ő képvisel. Véleményem szerint, szakmailag termékenyebb lehetne, ha kritikusok jönnének Erdélyből, Újvidékről és a többi helyről is, hogy jobban közvetítsék az ottani színházzás jellemzőit, és talán a kritika is inspirálódhatna egymás teljesítményéből.

Úgy tapasztalom, hogy a magyar színház nagyon erősen szövegcentrikus. Annyira leragadunk a szövegben, hogy nem érzékeljük, a szöveg csak egy eszköz a sok más eszköz mellett. Egy előadásról, egy színházról nagyon sokféle módon lehet gondolkodni, mert vannak olyan színházcsinálók, akiknek a szöveg is csak egy olyan elem, mint a fény, a hang, a mozgás, a látvány, és az egészből lesz egy előadás. Láthattuk, hogy *Anca* milyen módon használta a fényt, hogyan machinált vele, milyen hangulatot akart létrehozni. Nem akarta ő elhallgatni, de neki a szöveg csak egy lehetőség ahhoz, hogy érzékeltessen valamit.

A Gogol-előadásunk sem a megszokott elvárásoknak, az úgynevezett realista Gogol-képnek felelt meg. Talán ezért nehezebben csatlakozott rá a közönség, de erről azt gondolom, hogy minden előadásnak egyforma esélyt kellene adniuk a nézőknek. Valahogy úgy képezem, hogy az előadás előtt ott kellene hagyni minden előítéletet, minden elvárást a folyosón, és hagyni, hogy az előadás a saját világával hason ránk.

Hogy érzed magad a városban?

Nekem túl csendesnek tűnik. Talán a régebbi fesztiválhangulat hiányzik, a nyüzsgés, a Művészetek Háza melletti sörátor. A főtéri sátor nekem messze van. Jól esett kijönni a házból, és rögtön ismerősök közé ülni.

Azt viszont érzékelem, hogy itt évről évre újabb dolgok születnek, új helyek nyílnak meg számomra is, szépül a város.

Barabás Árpád

Hűséges-e az Édes Anna?

Kosztolányi Dezső: Édes Anna – Csfki Játékszín

A behozott cselédágyon jelenik meg ténylegesen a tragédia, amikor Czíkó Juliánna Édes Annája készségesen átsegíti Bende Sándor Patikárius Jancsiját az első mozdulatokon, amelyeket a gigerli unokaöcs magától képtelen megtenni. Itt válik nyilvánvalóvá, hogy Anna beletörődése, az úr-szolga viszony interiorizálása megtörtént, és innentől fogva már az önátlatás pusztító erői dolgoznak a lányban. Aki nem ismeri Kosztolányi regényét, ettől fogva annak is baljós előérzetei lehetnek.

Édes Anna Lendvai Zoltán rendező értelmezésében egy gépiesen és kifogásolatlanul szolgáló lány, aki kilátástalanságában, kiszolgáltatottságában valójában tökéletesen bénult. Ezt az idővel nagyon kicsit engedő lefojtottságot nagy fegyelemmel játssza végig a színésznő. Édes Annája a nyelvet, az emberi kommunikációt szinte csak kényszerből használja. Mai automatizmusokkal nézve ez a tanulatlanság és megalázottság olyan kombinációja, ami már tényleg az emberi minőségektől fosztja meg azt, aki ilyen életet kényszerül élni. Ez a

Czíkó Juliánna és Bende Sándor

bénutság egy ideig még reményt ad a nézőnek, hogy a lány egyszer csak erőt vesz magán és valahogy kilép ebből a helyzetből – s ez egy jó dramaturgiai gondolat, ami azonban folyamatosan veszít az erejéből, leginkább azért, mert túlszínezt a játék. Másfelől persze respektálható a rendezői és átírói szándék, amely nemcsak ennek a néhány embernek, hanem egy történelmi korszaknak a drámai alakjait, társadalmi feszültségeit is meg akarja mutatni – mindezt nincs alapom vitatni. Még akkor sem, ha bennem sokkal erősebb a vágy, hogy az *Édes Annát* nézve a színházban, ne egy rekonstrukciót lássak, hanem friss olvasatot, ekként okot, amiért egy társulat előveszi a regényt. A történet ugyanis egyre világosabban kortárs problematikává tűnik kerekedni (ezért harminc évvel ezelőtt nem volt társadalmilag ilyen forró ez a szöveg, mint most, amikor lényegében újraalakultak a Kosztolányi-korabeli társadalmi viszonyok). Persze hangsúlyozom, nem vagyok tisztában azzal, kiknek készült az előadás – ha például elsősorban diákoknak, akkor rögtön kevésbé védhető a fent emlegetett preferenciáim.

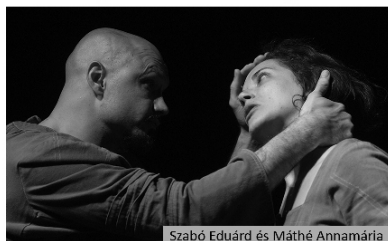
Az előadás így sokkal kevésbé nyugtalanító, mint amire készültem, ugyancsak a fentiek miatt, így nem vág annyira húsbá, mint amennyire tartottam tőle, befelé bandukolva a színházterembe. Erről nemcsak a variéteszerű táncbetétek vagy a mulatságos és lendületes tömegjelenetek tehetnek, hanem mindenekelőtt a narrátor figurája – a szereplő színészi munkájától teljesen függetlenül, sőt, Keresztes Szabolcs nagy játékkedvvel teszi a dolgát. A narráció általában elnehezíti az előadást, meg-megakasztja a játékot, eltávolítja a nézőt, végszükség esetén azonban nyilván működőképes, sőt kívánatos lehet. Lendvai Zoltán az adaptáció készítése során azonban, ha jól értem, mindenekelőtt a regény hűséges színrevitele mellett döntött (az persze továbbra is kérdés, mi a hűséges színrevitel), így nemcsak egy vagy három ember drámáját akarta megmutatni, hanem egy korszak társadalmát, legalábbis áttekintő jelleggel, ezért közöl egy narrátorral olyan információkat, amelyeket talán erőtetten lenne elmondatni a szereplőkkel. Ezzel szemben az előadásban az esetek többségében a színészek a narrátorral párhuzamosan eljátsszák azt, amit ő éppen mond (például a padlótörélnél). Azt azonban az előadás saját rendszerén belül sem látom át, hogy a játékba beleszóló narrátor (aki például hűsklopolóval beszél néhány ütésre a ritmikus játékként is értelmezhető konyhai munkába) hol és mi célból „játsszik bele” a szerepek formáló színészek munkájába. Azt meg végképp nem tudom mire vélni, hogy az előadás vége felé mintegy három percre egy kéményseprőt alakít.

Mindez szembenegy azzal a színészi munkával, amit nyilván a rendezői szándék, sőt már az átírási koncepció elképzelt a főbb szereplőknek, és amit a színészek igyekeznek is megvalósítani; továbbá szembenegy a díszlet megborultságával, amit nemcsak a színpad nézőtér felé fényekkel is jelzett aszimmetrikus kivágása jelent, hanem például a középosztálybeli házaspár ágya, ami egy hokedlikre fektetett ajtó. Így rengeteg érdemi szándék és munka válik láthatóvá az előadásban, de ezek egy része éppen egymást oltja ki.

A föld, amely magában tart

David Harrower: *Kés a tyúkban* – Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház

Misztikus, balladai sejtelmű térbe helyezi a darabot Barabás Árpád rendező, ahol szavak árasztják a megmunkált, nedves feketeföld dohát, a képzeletbeli barázdák visszafojtott sóhajokat rejtjenek, s nem a robotvágy, hanem egy tudós tudatlanságban megjelenő, önmegismerésre törő asszonylány közvetíti az energiát. A művet 2006-ban bemutatta a Yorick Stúdió. Ismertetőjük szerint valahol a világ végén, egy szegényes, primitív falu szélén él a földműves Csikós William fiatal asszonyával. A férfi és a fiatal nő viszonya éppolyan sivár és durva, mint a szántóföld, amelyet megművelnek. Egy napon William maga helyett a feleségét küldi a molnárhoz, megőrletni a gabonájukat. A falu babonás gyanakvással, gyűlölettel és félelemmel tekint a molnárra, akit varázslónak tartanak, mert írástudó ember: könyveket olvas, és naplójába mindent följegyez, ami történik vele. Félve és gyanakodva közelít hozzá a fiatal nő is, de találkozásuk megindítja őt a világ és az önmaga felfedezése felé vezető úton: nem vár többé arra, hogy beavassák a titkokba, hanem maga keres választ a saját kérdéseire, és maga akar neveket adni a dolgoknak, amelyeket megismer.

Szabó Eudárd és Máthé Annamária

Hardy a természetet egy olyan kollektív gondolkodási forma megtestesülésének látta, amely ősi gyökereiből adódóan belevésődött spirituális életünkbe. Ám ebben a világban még az ösztönszerű cselekedetek is mélybe zártakká válnak, a primitív világlátás nem próbál magyarázatot találni a létezésre: gyűlölni tanít, hiszen amitől félünk, azt nem kell megértenünk: a megértés terhes, mert munka. A Szabó Eudárd által megformált Csikós William megszállottan próbál mindenkit valódi munkára készíteni, miközben az ő cselekedetei takarva maradnak előttünk. A feleségét alakító Máthé Annamária – észrevétlen ellenszegülésben – mégsem a fizikai munkát, hanem a szellemi terhet választja: olyan játéknak lehetünk tanúi, amelyben a belső mentális változások részletes kidolgozottságban tárulkoznak fel. Egy alárendelt nő, aki a földhöz akar hasonlítani, egyetlen tollvonással lép a létezés tudatos elfogadásának útjára. A szintér kettéosztott, egyik oldalon egy ágy, a másikon íróasztal, íróskó a falon, középen a víz. Az emberi megkövült gondolkodásmódtól – ahol minden tett a közösség együttes elképzeléseinek következménye, legyen az babona, pletyka, vagy vallás – fokozatosan halad a történet a nyitás irányába, amit érzéketlenül támogatnak meg a fényváltások. Akit már szinte szánunk elnyomottsága, alárendelt helyzete miatt, akiről azt hinnénk, hogy saját nyomorának boldog szenvedője, kezébe veszi a tollat, hogy olyasmit mutasson meg magából, amit mindenki tud: a nevét.

Habár a Fiala nő kapcsolata Williammel – az elejtett metaforák szoros egymásra épülése által – egyetlen képbe tömörített allegóriája lehet az elnyomott falvaknak, mégis azt érezni, a nő nem teljesen része ennek a világnak. Föld akar lenni, de rákérdez: mi az a föld? A toll megragadása elindít egy folyamatot, amely a vakhit által felszorított elméről lassan tördeli le az elutasítás elrozsdásodott vasdarabjait. Az írás felszabadítja a tudáson keresztül elérhetővé válik az a világ, amelyben születik, és ez a fejlődés a szavakon ütközik ki. Többé már nem a tyúkölés, kézbámulás a napirend, hanem egy olyan világ, amelyben a részletek megfigyelésének is helye van: látni egy ember arcát munka után. Ez az áttörés többszörös érzelmi kísérletekben manifesztálódik, amikor is a visszafojtott, tudatalatti düh felszínre törésének pillanatában bekövetkezik az elszánás: változtatni kell. Talán az egyik legjózanabb képe a ráeszmélésnek a fiatal nő reakciója a megcsalásra. Hangok sejlének fel a farönkök paravánja mögül, de a gyűlölet közösségi szokása nem engedi az érzelmeket nyitni az igazság felé. A molnár szembesítése csupán lökést ad az amúgy is nyíló ajtó betöréséhez, míg a végén, az elengedés pillanatában a nő arcán nem döbbenet, sokkal inkább beismerés látszik.

A molnár alakja tudati szempontból ellenpontja a Csikósnak, hiszen ő nem vágyik arra, hogy a falu befogadja, sőt nyíltan vállalja a kirekesztettség állapotát. Az egyedülálló drámája ebben a történetben feloldódik a gondolkodás értékeivel való felruházottságban. A falu nem más, mint sötét, poshadt semmi a molnár, Giacomoello Roberto szemében, amelynek rögei megkötik, mintegy saját életük mellékszereplőivé formálják az embereket. A malom, amely ridegen függeszedik a cselekvők felett, egyszer csak akcióba lép. Az alá kerülő William arca, teste vérbe borul, miközben ő rezignálatlan egy helyben áll az egyre erőszködő malomkő alatt, amely végül beforgatja maga alá az ernyedt testet.

A tudás győz, a föld felszabadul, nem kell többé leszegett tekintettel élni. Az előadás végeztével számos kérdés megválaszolatlan marad: a nyitva hagyott történet a jelen időnkre vall: mindent az empiriánkra bíz.

Vázkaramazov

F. M. Dosztojevszkij–Richard Crane: Karamazovok – Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata Albu István rendezésében nem *A Karamazov testvéreket*, hanem a regény alapján készült darabot állította színpadra. Richard Crane, a szerző a Brighton Theatre Company és a rendező, a felesége számára írta a darabot. Mintha nagyon tartott volna attól, hogy az előadás szétesik, szétfolyik (ami gyakran megtörténik nagyregények színházi adaptációjánál), így a másik végletet választotta. A darabban a Karamazov testvérek a minden: ők négyen játsszák az összes szerepet, és az előadás nem tart tovább két óránál.

Ily módon a regény egy olyan alapvető szerkezetté lüszózik ki, amely egyrészt rendkívül ügyes és logikus dramaturgiai hűzásokat feltételez, másrészt már-már a jól megcsináltság irányába tolja a darabot. Az alapötlet az, hogy a négy testvért mindig ugyanaz a négy színész játssza – jelen esetben Bokor Barna Ivánt, Galló Ernő Szmergyakovot, László Csaba Aljosát, Bányai Kelemen Barna Dmitrijt –, de az apa szerepe színésztől színészre vándorol: mindig az a testvér játssza, aki éppen nincs színen. A nyitó jelenetben például „Szmergyakov játssza” az apát és „Aljosa” Zoszima sztárecet, de Dmitrijre és Aljosára is sor kerül az apa szerepében. Vagyis minden testvér minden pillanatban jelen van, és egy az apával.

László Csaba, Galló Ernő és Bokor Barna

Katyerina is megjelenik a színpadon, a női ruhába bújtatott férfiszínészek játsszák őket is. Groteszk alakjuk kék- és pénzsóvár lihegessé silányul.

Az előadás tere jól funkcionál: a díszlet (Tenkei Tibor munkája) málló falú pajtát idéz, deszkák hiányoznak, átfúj rajtunk a szél. A templomok ólomüvegére emlékeztető ablakok kopottasan ünnepélyesek. A színpadra vezető lengőajtókon át szépen és hatásosan lehet részegen átesni vagy orosz popzenére bevonulni. Az is izgalmas, ahogy a légmozgás véletlenszerűen, kísértetként löki be őket. A középen álló kereszt is – a csóvázak miatt folyton az az érzésem, hogy valójában hátulról látom, vagyis a lényegét nem – többféleképpen használható: ledönthető, visszaállítható, fekhely és asztal is, de mint szimbólum elég didaktikus marad. Ugyanez jellemző a vízre: esőként, kereszt- és szenteltvízként hullik alá a szereplőkre, és egy medencébe gyűlik, ami kád, tó és mocsár is.

Az egyik legemlékezetesebb jelenetben a vízből kifogott, élő halat (tényleg valódi és talán valamelyest állandó szereplője az előadásnak, hisz kihozzák „meghajolni”) Szmergyakov belerakja egy akváriumba. A halat megbűvölten bámulva, egymással szemben ülve, a vízben megtört tekintettel, az apjuk unszolására beszél Aljosa és Szmergyakov Istenről.

A színészek egyformán vadak az apa szerepében, míg testvérszerepüket árnyaltabb játékkal jellemzi. Az apjára Dmitrij, Bányai Kelemen Barna hasonlít a legjobban: vad, részeg, de időnként felsejlik benne valami zabolátlan nyíltszívűség: szeret és akar. Iván hidegen elegáns, Bokor Barna merev tartást, ellentmondást nem tűrő, gunyoros félmosolyokat ad az alakjához. László Csaba Aljosájának szelíd, békétűrő arcát fájdalom torzíttja. Félszeg nevetése sokáig megmarad a fülünkben. Szmergyakov (Galló Ernő) mitugrász figura, végrehajtó, de teremtő is. Folyton mozognia kell: újra és újra meg kell kóstolnia a citromot, hogy fancsali képet vághasson, és amikor Aljosa imát mond apja holtteste felett, neki a viaszról csöpögő gyertyával kell játszania...

A marosvásárhelyiek előadása általában úgy működik, mint egy szórakoztató krimi. De időnként felsejlenek benne egymásba fonódó sors-szövevények, misztériumjáték-szerű titkok.

Mai program:

SZAKMAI KLUB – Beszélgetés a tegnapi előadásokról

10:00 – Kés a tyútkban
Gyergyószentmiklósi Figura
Stúdió Színház

11:00 – Édes Anna
Csíki Játékszín

12:00 – Karamazovok
Marosvásárhelyi Nemzeti
Színház Tompa Miklós Társulata
Polgármesteri Hivatal,
Konferenciaközpont

19.00 – BÁNYAVIRÁG
Komáromi Jókai Színház
Rendező: Keresztész László m. v.
Művészetek Háza

21.00 – FIGARO
Marosvásárhelyi Nemzeti
Színház Tompa Miklós Társulata
Rendező: Keresztész Attila
Várszínpad

KÖZLEMÉNY:

A ma 17:00-ra meghirdetett kolozsvári #Hattyúdal betegség miatt elmarad. A megváltott jegyek a Művészetek Háza jegypénztárban visszaválthatók.

A Művészetek Háza előtti placc visszafoglalása

Az új sörsátorban Kulcsár Edit, Sorin Militaru és ifj. Kovács Levente

kisvárdai lapok

A Magyar Színházak XXVII.
Kisvárdai Fesztiváljának
napilapja

Szerkesztő:

Szűcs Katalin Ágnes

Munkatárs:

Czomba Magdolna

Fotó:

Szebeni Szabó Róbert

Nyomdai előkészítés:

Fnor Reklámgrafika Kft.

Nyomdai kivitelezés:

Imi Print Nyomda

Felelős kiadó: **Nyakó Béla**

ISSN 1587-8325

www.kisvarda.szinhaz.hu

Stuber Andrea, Tóth Tünde és Dimény Levente

A Magyar Színházak

XXVII. Kisvárdai

Fesztiváljának támogatói:

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

KISVÁRDA VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

nka
Nemzeti Kulturális Alap

